VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Maakuntien rahoituslaskelmat vuoden 2019 tiedoilla

1.3.2018

VM/KAO
Miikka Vähänen

Kustannuspohja

- Kustannuspohja kuvaa vuoden 2019 tasoa
- Maakunnat vuoden 2020 maakuntaluokituksen mukaan
- Pohjassa ei huomioida vuoden 2020 JTS-päätöksiä eikä sote-lainsäädännön vaikutuksia vuodelle 2020
  - esim. YTHS-rahan irrotusta kunnilta maakunnille siirtyvistä potista ei oteta tässä huomioon
- Laskelma kuvaa vuoden 2019 kustannustilannetta sekä **muutosta** kustannusten nykyjakauman ja laskennallisen mallin tuottaman jakauman välillä (järjestelmä täysimääräisesti voimassa)

SOTE-laskelmat - kustannuspohja

- Maakuntien rahoituslain 3. luvun mukaiset tehtävät
  - Kuntien talousarviokysely TA 2018/2019
    - sote-kustannukset, joista vähennetty oppilashuollon (psykologit ja kuraattorit) ja työmarkkinatuen kustannukset
    - Siirtyvät momentit = osaamiskeskus, HEKO, kuntouttava työtoiminta, kotouttaminen (33.60.63/33.60.40/33.20.21/32.70.30)
    - Huom. Palo- ja pelastus sekä ympäristöterveydenhuolto siirretty 4. luvun mukaiseen laskelmaan (vähennetty asukasperusteisesta painosta)
- Laskelman kustannuspohja = sote-kustannukset + siirtyvät momentit – oppilashuolto (kuraattorit & psykologit) – työmarkkinatuki – ympäristöterveydenhuolto = **17 176 M€ / 3 138 €/as**

NON-SOTE-laskelmat - kustannuspohja

- Maakuntien rahoituslain luvun 4 mukaisten maakunnan muiden tehtävien kehysvalmistelussa vuodelle 2019
- Tämän lisäksi kustannuspohjassa mukana Maaseutuhallinto, Maakuntaliitot, palo- ja pelastus sekä ympäristöterveydenhuolto

= yhteensä **1 491 M€ / 272 €/as**

- **Huom. SOTEN ja NON-SOTEN KUSTANNUSPOHJAT SIIS OVAT MUUTTUNEET VUODEN 2017 TASOON VERRATTUNA → PITÄÄ TARKASTELLA *KOKONAISMUUTOSTA* EIKÄ SOTEA ja NON-SOTE ERILLÄÄN**
- **Yleiskatteellinen potti yhteensä 18 667 M€ / 3 410 €/as**

Määräytymistekijät - SOTE

- Tarvekerroin vuoden 2016 määräytymistekijöillä (lähde: THL, ennakkotieto)

- HYTE-kerroin uusimpien mahdollisten tilastojen mukaan (lähde: THL, ennakkotieto)

- Muut tiedot (ruotsinkieliset, vieraskieliset, asukastiheys, saaristoisuus) vuoden 2016 tietoja (lähde: TK)

Tulokset - SOTE

Maakunta	Asukasperusteinen	Ikäryhmät	Muu tarve	Vieraskieliset	Kaksikielisyys	Asukastiheys	Saaristoisuuslisä	Hyte	YHTEENSÄ	Muutos
Uusimaa	223	1 084	1 323	82	16	5	0	28	**2 761**	-33
Varsinais-Suom	223	1 253	1 501	44	11	19	26	22	**3 099**	14
Satakunta	223	1 337	1 599	21	1	30	0	39	**3 249**	-44
Kanta-Häme	223	1 297	1 534	26	1	25	0	24	**3 130**	-73
Pirkanmaa	223	1 218	1 508	31	1	22	0	25	**3 027**	-21
Päijät-Häme	223	1 284	1 680	32	1	23	0	32	**3 275**	183
Kymenlaakso	223	1 338	1 814	42	2	23	0	28	**3 469**	-60
Etelä-Karjala	223	1 332	1 725	39	0	35	0	28	**3 382**	112
Etelä-Savo	223	1 397	1 935	22	0	77	24	40	**3 718**	35
Pohjois-Savo	223	1 283	1 930	19	0	58	0	38	**3 552**	-96
Pohjois-Karjala	223	1 298	1 941	24	0	96	0	45	**3 627**	233
Keski-Suomi	223	1 241	1 662	21	0	50	0	38	**3 236**	42
Etelä-Pmaa	223	1 354	1 761	14	1	60	0	43	**3 455**	46
Pohjanmaa	223	1 306	1 411	43	99	36	17	23	**3 158**	-53
Keski-Pmaa	223	1 292	1 548	20	18	62	0	45	**3 207**	-246
Pohjois-Pmaa	223	1 208	1 652	18	0	76	1	36	**3 215**	17
Kainuu	223	1 343	1 949	18	0	230	0	63	**3 827**	28
Lappi	223	1 269	1 720	18	0	438	0	39	**3 708**	-86
Koko maa	**223**	**1 220**	**1 559**	**44**	**9**	**47**	**4**	**31**	**3 138**	-5
osuus	**7,112 %**	**38,876 %**	**49,699 %**	**1,400 %**	**0,300 %**	**1,500 %**	**0,113 %**	**1,000 %**	**100,000 %**	

Määräytymistekijät (1/2) – NON-SOTE

Pääluokka	Mom. no. TA2017	Mom. nimi TA2017	Nykyjakauma:	Uusi laskennallinen jako	Muuttujan lähde & vuosi
28 VM	28.40.01	Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	Asukasperusteinen	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
30 MMM	30.20.20	Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)	Vastuuministeriön oma arvio	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
30 MMM	30.40.31	Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v.)	Vastuuministeriön oma arvio	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
31 LVM	31.10.50	Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v.)	Vastuuministeriön oma arvio	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
31 LVM	31.30.63	Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v.)	Vastuuministeriön oma arvio	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
31 LVM	31.10.41	Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v.)	Vastuuministeriön oma arvio	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
32 TEM	32.01.02	ELY-keskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	Vastuuministeriön oma arvio	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
32 TEM	32.30.01	TE-toimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	Vastuuministeriön oma arvio	**Työttömät työnhakijat (60%), työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (15%), yritysten toimipaikat (25%)**	Työttömyysluvut: Työttömät työnhakijat ja osuus työvoimasta kunnittain vuonna 2017 / TEM; Yritysten toimipaikat: Alueellinen yritystoiminto-tilasto 2016: StatFin taulut 002 ja 003 /TK
32 TEM	32.30.51	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v.)	Vastuuministeriön oma arvio		
32 TEM	32.50.42	Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	Vastuuministeriön oma arvio		
33 STM	33.80.40	Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	Vastuuministeriön oma arvio	**Maakunnassa sijaitsevien maatalousyritysten lukumäärä**	Melan arvio vuodesta 2019
33 STM	33.80.50	Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin (kiinteä määräraha)	Vastuuministeriön oma arvio	**Maakunnassa sijaitsevien maatalousyritysten lukumäärä**	Melan arvio vuodesta 2019
35 YM	35.01.65	Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (siirtomääräraha 3 v.)	Asukasperusteinen	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
35 YM	35.10.22	Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v.)	Asukasperusteinen	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
35 YM	35.10.61	Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v.)	Asukasperusteinen	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK
35 YM	35.20.64	Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v.)	Asukasperusteinen	Asukasperusteinen	Väestö 2016, TK

Määräytymistekijät (2/2) – NON-SOTE

Siirtyvä kustannus:	Nykyjakauma:	Laskennallinen jako	Muuttujan lähde & vuosi
Kuntien maaseutuhallinto	Toteuma	Asukasperusteinen	Lähde: Mavi, Maakuntaliittojen ilmoittama toteumatieto 2015
Maakuntaliitot	Toteuma	Asukasperusteinen	Lähde: Kuntien ilmoittamat jäsenmaksuosuudet vuodelle 2017
Pelastus	Toteuma	Asukasperusteinen	Lähde: TA-kysely
Ympäristöterveydenhuolto	Toteuma	Asukasperusteinen	Lähde: TK kuntien käyttötaloustilasto 2016

- Tämän lisäksi asukasperusteisesta laskennallisesta rahoituksesta 20 M€ jaetaan maakuntiin asukastiheyden perusteella

Tulokset – NON-SOTE

	49,41 %	1,34 %	10,00 %	39,25 %	100,00 %	
maakunta	**Asukasperust**	**Asukastiheys**	**Maatalousyrity**	**Kasvupalvelukriteerit**	**YHTEENSÄ**	**Muutos**
Uusimaa	135	0	3	88	226	34
Varsinais-Suomi	135	1	20	101	257	11
Satakunta	135	2	28	112	277	-6
Kanta-Häme	135	2	24	106	267	-10
Pirkanmaa	135	2	18	103	258	18
Päijät-Häme	135	2	20	129	285	17
Kymenlaakso	135	2	17	136	289	-31
Etelä-Karjala	135	3	26	142	305	-28
Etelä-Savo	135	6	50	132	323	-57
Pohjois-Savo	135	5	69	109	317	-27
Pohjois-Karjala	135	7	50	148	339	-23
Keski-Suomi	135	4	32	120	290	-32
Etelä-Pmaa	135	5	96	101	336	-53
Pohjanmaa	135	3	44	91	272	7
Keski-Pmaa	135	5	116	134	389	16
Pohjois-Pmaa	135	6	48	105	293	-10
Kainuu	135	18	49	162	364	-115
Lappi	135	34	31	132	331	-72
Koko maa	**135**	**4**	**27**	**107**	272	0

TULOKSET YHTEENSÄ (sote + non-sote)

	Nykyjakauma			Laskennallinen jakauma			Muutos	
Maakunta	**€**	**€/as**		**€**	**€/as**		**€**	**€/as**
Uusimaa	4 890 330 524	2 985		4 892 663 547	2 986		2 333 023	1
Varsinais-Suomi	1 584 578 771	3 332		1 596 252 259	3 357		11 673 489	25
Satakunta	793 093 820	3 577		782 048 433	3 527		-11 045 387	-50
Kanta-Häme	604 754 237	3 480		590 388 979	3 397		-14 365 258	-83
Pirkanmaa	1 682 060 803	3 288		1 680 693 509	3 285		-1 367 294	-3
Päijät-Häme	701 040 034	3 361		742 647 801	3 561		41 607 766	199
Kymenlaakso	657 372 586	3 849		641 752 747	3 758		-15 619 839	-91
Etelä-Karjala	470 197 752	3 603		481 153 445	3 687		10 955 693	84
Etelä-Savo	570 515 876	4 063		567 431 495	4 041		-3 084 382	-22
Pohjois-Savo	1 009 353 905	3 992		978 183 693	3 869		-31 170 212	-123
Pohjois-Karjala	629 519 960	3 756		664 713 027	3 966		35 193 067	210
Keski-Suomi	962 982 648	3 516		965 652 503	3 525		2 669 856	10
Etelä-Pmaa	746 662 610	3 798		745 265 221	3 791		-1 397 389	-7
Pohjanmaa	614 440 548	3 477		606 238 789	3 430		-8 201 759	-46
Keski-Pmaa	264 120 747	3 826		248 236 813	3 596		-15 883 934	-230
Pohjois-Pmaa	1 439 612 569	3 501		1 442 592 583	3 509		2 980 013	7
Kainuu	320 006 907	4 278		313 500 054	4 191		-6 506 853	-87
Lappi	756 464 921	4 198		727 894 321	4 039		-28 570 600	-159
Koko maa	18 697 109 218	3 416		18 667 309 218	3 410		-29 800 000	-5
	min	2 985			2 986			-230
	maks	4 278			4 191			210

TULOKSET YHTEENSÄ - OSUUDET

Maakunta	Asukasperustein	Ikärakenne	Muu tarve	Vieraskieliset	Kaksikielisyys	Asukastiheys	Saaristoisuuslisä	Hyte	Maatalousyritykset	Kasvupalvelukriteerit		Yhteensä
Uusimaa	586 095 132	1 776 367 655	2 167 119 418	134 811 556	25 809 448	8 353 736	0	45 212 048	4 114 570	144 779 984		4 892 663 547
Varsinais-Suomi	170 124 292	595 717 774	713 646 492	20 921 722	5 296 944	9 792 102	12 483 834	10 667 685	9 669 240	47 932 174		1 596 252 259
Satakunta	79 326 918	296 516 542	354 553 673	4 585 236	150 516	7 180 794	0	8 592 198	6 260 025	24 882 531		782 048 433
Kanta-Häme	62 169 708	225 442 149	266 536 279	4 532 595	127 284	4 773 609	0	4 118 156	4 246 824	18 442 373		590 388 979
Pirkanmaa	183 038 617	623 069 311	771 520 612	15 708 895	374 435	12 164 349	0	12 653 181	9 257 783	52 906 326		1 680 693 509
Päijät-Häme	74 616 815	267 834 347	350 384 861	6 609 522	138 607	5 246 389	0	6 756 402	4 217 434	26 843 421		742 647 801
Kymenlaakso	61 092 531	228 408 693	309 848 037	7 089 444	258 083	4 186 252	0	4 738 340	2 968 368	23 162 998		641 752 747
Etelä-Karjala	46 688 188	173 774 471	225 165 959	5 112 330	40 216	4 891 465	0	3 600 648	3 409 215	18 470 953		481 153 445
Etelä-Savo	50 235 611	196 236 153	271 666 409	3 038 821	40 020	11 617 449	3 410 004	5 591 847	7 009 464	18 585 716		567 431 495
Pohjois-Savo	90 443 920	324 415 767	487 957 881	4 753 414	50 172	15 926 515	0	9 640 897	17 545 703	27 449 424		978 183 693
Pohjois-Karjala	59 958 114	217 514 224	325 237 676	4 069 765	28 502	17 254 546	0	7 607 446	8 317 310	24 725 444		664 713 027
Keski-Suomi	97 990 602	339 874 678	455 187 305	5 842 468	89 607	14 730 461	0	10 460 121	8 728 767	32 748 495		965 652 503
Etelä-Pmaa	70 323 130	266 133 010	346 248 672	2 675 804	115 376	12 669 909	0	8 382 140	18 824 159	19 893 021		745 265 221
Pohjanmaa	63 224 348	230 881 654	249 427 737	7 586 457	17 546 700	6 794 925	2 981 246	3 994 467	7 729 514	16 071 740		606 238 789
Keski-Pmaa	24 694 233	89 165 661	106 885 374	1 351 575	1 215 839	4 609 393	0	3 098 596	7 994 022	9 222 120		248 236 813
Pohjois-Pmaa	147 087 861	496 859 069	679 266 174	7 212 501	149 149	33 805 625	533 914	14 842 804	19 573 598	43 261 888		1 442 592 583
Kainuu	26 760 582	100 495 480	145 761 762	1 374 135	13 080	18 546 060	0	4 749 749	3 644 334	12 154 873		313 500 054
Lappi	64 468 594	228 702 578	309 946 091	3 189 224	84 336	85 097 990	0	7 054 320	5 554 670	23 796 519		727 894 321
Koko maa	1 958 339 198	6 677 409 214	8 536 360 411	240 465 466	51 528 314	277 641 570	19 408 998	171 761 047	149 065 000	585 330 000		18 667 309 218
suhteellinen osuus	**10,49 %**	**35,77 %**	**45,73 %**	**1,29 %**	**0,28 %**	**1,49 %**	**0,10 %**	**0,92 %**	**0,80 %**	**3,14 %**		**100,00 %**

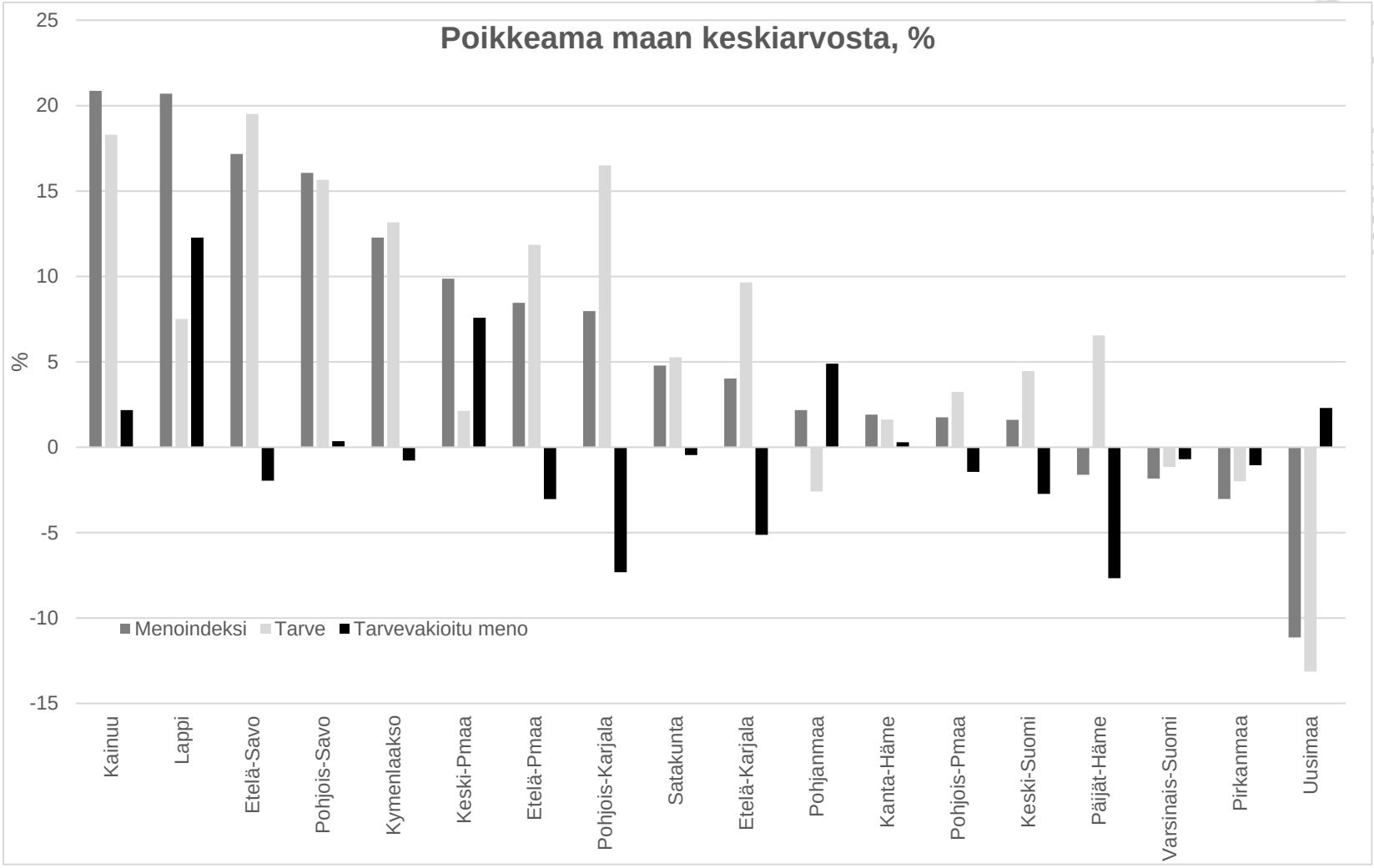
TULOKSET YHTEENSÄ - SIIRTYMÄAIKA

	Muutos	Muutos	Muutos	Muutos	Muutos	Muutos
	€/as	€/as	€/as	€/as	€/as	€/as
				(hyte mukana)	te mukana)	(hyte mukana)
Maakunta	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Uusimaa	-5	-4	-3	-1	0	1
Varsinais-Suomi	-5	2	10	13	19	25
Satakunta	-5	-15	-25	-32	-41	-50
Kanta-Häme	-5	-19	-33	-52	-67	-83
Pirkanmaa	-5	-4	-2	-4	-3	-3
Päijät-Häme	-5	36	77	118	159	199
Kymenlaakso	-5	-21	-37	-57	-74	-91
Etelä-Karjala	-5	14	33	48	66	84
Etelä-Savo	-5	-9	-13	-15	-19	-22
Pohjois-Savo	-5	-29	-53	-76	-100	-123
Pohjois-Karjala	-5	36	77	124	167	210
Keski-Suomi	-5	-3	-2	4	7	10
Etelä-Pmaa	-5	-7	-9	-6	-7	-7
Pohjanmaa	-5	-12	-19	-30	-38	-46
Keski-Pmaa	-5	-53	-100	-140	-185	-230
Pohjois-Pmaa	-5	-4	-2	2	5	7
Kainuu	-5	-27	-49	-54	-71	-87
Lappi	-5	-37	-69	-97	-128	-159
Koko maa	-5	-5	-5	-5	-5	-5
min	-5	-53	-100	-140	-185	-230
maks	-5	36	77	124	167	210

Miksi maakuntien rahoitus muuttuu nykytilaan verrattuna?

- Sote-tehtävien laskennallinen malli on pitkälti tarvepohjainen
- Laskennallinen rahoitus määräytyy maakunnan väestön sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeiden mukaan
- Pohjautuu THL:n tutkimukseen (Häkkinen, Vaalavuo & Fredriksson 2013)
- Jos maakunnan sote-menot ovat olleet korkeammat kuin maakunnan väestön tarve niin laskennallisessa mallissa maakunnan rahoitus on nykytilaan matalampi

Miksi maakuntien rahoitus muuttuu nykytilaan verrattuna?

Mikä selittää isoja muutoksia edelliseen laskelmaan verrattuna?

- Vuoden 2017 rahoituslaskelman kustannuspohja poikkeaa vuoden 2019 kustannuspohjasta → pitää tarkastella yleiskatteellista laskelmaa kokonaisuutena (sote + non-sote)
- Tarvekertoimen erot vuosien 2015 ja 2016 välillä marginaalisia
- Menoindekseissä (toteutuneet €/as suhteutettu koko maan keskiarvoon) isoja eroja vuoden 2017 ja 2019 välillä (ks. seuraava kalvo)
  - → ts. kun maakuntakohtaiset tarve-erot pysyneet samanlaisina, mutta menoindeksit/toteutuneet kustannukset muuttuneet = tarvevakioidut menot muuttuvat
  - → Laskennallisesta mallista lähes 90% tarvetekijöiden mukaan!
- HUOM! Talousarviokyselyissä varsin suurta vaihtelua kuntien kesken

Mikä selittää isoja muutoksia?

	ta-2017	ta-2018	
maakunta	sote-2017	sote-2017	
Uusimaa	2 840	2 817	-22
Varsinais-Suomi	3 244	3 125	-120
Satakunta	3 407	3 368	-39
Kanta-Häme	3 156	3 224	68
Pirkanmaa	3 047	3 139	91
Päijät-Häme	3 106	3 169	63
Kymenlaakso	3 579	3 621	41
Etelä-Karjala	3 384	3 387	3
Etelä-Savo	3 721	3 759	37
Pohjois-Savo	3 634	3 695	61
Pohjois-Karjala	3 453	3 464	12
Keski-Suomi	3 158	3 223	65
Etelä-Pmaa	3 445	3 448	3
Pohjanmaa	3 171	3 237	67
Keski-Pmaa	3 297	3 477	180
Pohjois-Pmaa	3 170	3 235	65
Kainuu	3 890	3 936	46
Lappi	3 782	3 823	41
Koko maa	3 176	3 190	15

- Talousarviokyselyissä on kuntien välillä hajontaa
- Ohessa SOTE-ta2017 kahdesta eri kyselystä (2017 ja 2018)
- Kumpi vuosi vino?
- Esim. Keski-Pohjanmaan sote-kustannukset muuttuivat viime vuoden kyselystä +180 €/as ja Varsinais-Suomen vastaavasti -120 €/as kun koko maassa muutos kyselyjen välillä +12 €/as

Laskelmat vielä alustavia arvioita

1) Vielä valmistelussa avoinna olevat kysymykset muuttavat maakuntakohtaisia jakaumia

- MKR
- Toimeentulotuen ja työmarkkinatuen kunta-maakunta -rahoitusosuudet

→ tulevat muuttamaan maakuntakohtaista jakaumaa

2) Sote-kustannuksissa voi olla merkittävää kausivaihtelua, erityisesti väestöpohjaltaan pienissä maakunnissa

- Arviot perustuvat kuntien talousarviokyselyn tuloksiin → luotettavuus?

Seuraavat päivitykset

- Seuraava päivitys ***huhtikuussa 2018***

- Sitä seuraava helmi-maaliskuu 2019 (määritetään lopullinen kuven siirtoprosentti)

- Tietoja tarkistaminen lopullisten tp-tietojen mukaisiksi ehdottoman tärkeää! (tp2019 saatavilla syksyllä 2020)